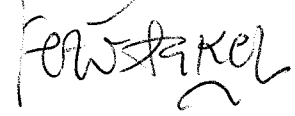

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr. Sn. Vedat Bilgin tarafından yazılı olarak Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96. maddeleri gereğince yanıtlanmasını arz ederim. 31.05.2022

Prof. Dr. Fethi Açıkel
İstanbul Milletvekili

Suriyeli sığınmacı krizinin en önemli sonuçlarından biri ülkemizde başta istihdam ve çalışma hayatı olmak üzere her alanda kayıt dışılığın ve kuraldışıılığın artması olmuştur. Suriyeli sığınmacıların kayıt dışı istihdamından kaynaklanan sorunlar bir yandan yurttaşlarımızın emeklerini değersizleştirmekte diğer yandan ise Türkiye ekonomisini merdiven altı çalışan bir üçüncü dünya ekonomisine dönüştürmektedir. Türkiye, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) standartlarının oldukça altında bir emek piyasasına evrilmiştir. Türkiye, adeta merdiven altı, kayıtdışı ve standart altı üretime dayanan vahşi bir kapitalizme teslim olmuştur.

Geçici Koruma Statüsü'ndeki Suriyelilerin ucuz işgücü olarak kayıt dışı çalışmaya başlamasıyla, genel ücretler seviyesinde çarpıcı oranda düşüşler gözlemlenmektedir. Bu denli düşük ücretle, kayıtdışı ağır koşullarda çalışmayı kabul etmeyen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarımız, işlerini kaybetmekte; yerlerine sığınmacılar kayıt dışı biçimde istihdam edilmektedir. Kayıtdışı sığınmacı istihdamı, Türkiye ekonomisindeki kayıt dışılığı ve çocuk işçiliğini içinden çıkılamayacak bir sarmala doğru sürüklemektedir. Sığınmacı emeğinin her koşulda çalışmaya hazır, çaresiz bir rezerv iş gücü olarak görülmesi nedeniyle sigortalı çalışan vatandaşlarımız işveren baskısına dayanamayarak sigortasız ve güvencesiz istihdama razı konuma gelmektedir. Öte yandan, kayıt dışı çalışmanın yaygınlaşması nedeniyle, SGK sistemimiz büyük bir zarar görmekte ve ciddi bir vergi kaybı yaşamaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarımız; kayıt dışı çalışma, düşük maaş, düşük özlük hakları ve ağır çalışma koşullarına mahkum edildikleri gibi bunlarla birlikte kayıt dışı çalışan sığınmacılarla özellikle inşaat, tarım, imalat vb. sektörlerde rekabet etmeye mecbur bırakılmaktadır. Kayıt dışı sığınmacı istihdamı, Türkiye'de iş barışını ve toplumsal barışı ciddi şekilde bozduğu gibi, yurttaşlarımız aleyhine kötü çalışma koşulları haksız bir rekabet ortamı yaratmaktadır.

Yapılan saha araştırmalarına göre; 2022 itibariyle Türkiye'de kayıtdışı ve kayıtlı şekilde toplam çalışan Suriyeli Sığınmacı sayısının 1.5 milyona yaklaştığı görülmektedir. Ancak sadece 50 bin ile 100 bin Suriyeli Sığınmacının çalışma iznine sahip olduğu, yaklaşık 1 milyon 400 bin sığınmacının ise kayıt dışı çalışmaya mahkum edildiği ileri sürülmektedir.

Bu bağlamda;

1. Haziran 2022 itibariyle, Türkiye’de kayıtlı şekilde (çalışma iznine sahip) işgücü piyasasında yer alan Geçici Koruma Statüsü’ndeki Suriyeli sığınmacı sayısı kaçtır?
2. Bakanlığınızın kayıt dışı çalışan Suriyeli Sığınmacıların sayısı ile ilgili saha çalışmaları ya da simülasyonları var mıdır? Bakanlık olarak Türkiye’de işgücü piyasasında yer alan kayıtlı ve kayıtdışı olarak toplam Suriyeli Sığınmacı sayısı olarak elinizdeki güncel veriler nelerdir?
3. Kayıtlı ya da kayıtsız şekilde çalıştırılan Suriyeli çocuk işçi sayısı nedir? Bu konuda elinizdeki güncel veriler nedir?
4. Kayıtlı ya da kayıt dışı olarak işgücü piyasasına dahil olan Suriyeli Sığınmacıların, çalıştıkları sektörler ve bu sektörlerin dağılımları nedir?
5. Kayıtdışı istihdamın yaygınlaşmasının, SGK sistemimize olumsuz etkileri ile ilgili olarak bakanlığınız tarafından bir çalışma yapılmakta mıdır? Kayıtdışı istihdamın önüne geçmek ve SGK sistemimizdeki prim dengesini sağlayabilmek amacıyla herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır?
6. Haziran 2022 itibariyle, Türkiye’de esnaf, işveren konumundaki kayıtlı Suriyeli Sığınmacı sayısı nedir?
7. Suriyeli Sığınmacılara ait kayıtdışı işyerleri ile ilgili bakanlığınız tarafından denetim çalışmaları yapılmakta mıdır? Yapılmakta ise bugüne kadar kayıt dışı kaç işyerine işlem yapılmıştır?